

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. VIII. Vtrùm actus meritorius debeat esse supernaturalis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

se habens cum opere bono, non impediatur meritum, quo forte sensu dicitur Deus Exodi 1. dedisse munera obstetricibus Ægypti, ob servatos pueros Hebræorum, quamvis concomitanter sint mentita. Etiam si ulterius dicat Scriptura, Deum hoc fecisse, eò quòd timuerint Deum, si tamen actus ipse fuisset malus, nihil meruisset, cum talis actus simpliciter non sit laudabilis, nec placeat Deo, sed displiceat. Hinc Abacuc Propheta cap. 1. v. 13. de Deo dixit, *Mundi sunt oculi tui ne videas malum, & respicere ad iniquitatem non poteris.* Unde nec in Scripturâ, nec Conciliis promittitur unquam præmium, nisi operibus bonis. Quare licet actus malus subinde mereri possit præmium apud homines ratione utilitatis, ut si quis labore in vincâ alterius ut fornicetur, aut aliud hujusmodi, non tamen meretur præmium apud Deum, utpote cui operationes hominum nihil adferunt utilitatis; apud quem proinde, in tantum solum merentur, in quantum ei sunt honorifica.

Quâ de causa Deus obstetricibus Ægypti dedit munera.

Quamvis actus malus interdum mereatur præmium apud homines, nunquam tamen apud Deum.

V.
Probabilis est omnem omnino actum supernaturalium in justo esse gratia & gloria meritorium.

Quæres: quinam actus sint in justo meritorii gratiæ & gloriæ? Volunt aliqui solum actum charitatis esse meritorium, alii alios etiam actus, modò formaliter à charitate imperentur, & referantur in Deum, alii virtuales solum ad hoc relationem requirunt. Probabilis mihi videtur omnem actum, saltem supernaturalem, in justo esse hoc modo meritorium. Ratio est quia ubique in Scripturâ, Conciliis, & Patribus, omnibus operibus bonis justorum promittitur merces gratiæ & gloriæ, seu vitæ æternæ, nihilque in Scripturâ frequentius, quàm opera misericordiæ mereri cœlum, ergo. Plura hac de re sectione sequente.

SECTIO OCTAVA.

Utrum actus meritorius debeat esse supernaturalis.

I.
Actus meritorius debet esse in entitate supernaturalis.

Ratio est, quia ad eum requiritur gratia excitans, qua semper est supernaturalis.

CONCLUSIO affirmativa? Ratio est: nam ut supra vidimus Disp. 113. sect. 10. & sequentibus, omnis actus meritorius, ut habemus ex Scripturâ & Conciliis, præsertim Tridentino, requirit gratiam excitantem, quæ semper est supernaturalis, ut ostendimus, quod etiam testatur S. Paulus, & expressè docet Cælestinus Pontifex: quòd verò gratia excitans, semper esse debeat supernaturalis, probatur, aliòqui enim initium salutis à nobis esse posset, seu solis viribus naturæ, quod tamen ubique negant Patres & Concilia: unde actus virtutum acquiritarum nudè sumpti non sunt propriè meritorii, sed extrinsecè tantum, & sicut actus externus, quando scilicet imperantur ab actu supernaturali interno.

II.
Cum iusti semper fore operentur ex fide, eliciunt actus supernaturales.

Dices primò: cum Vasquez 1. 2. d. 207. cap. 7. hinc sequi plurima ex operibus justorum esse infructuosa. Respondetur negando sequelam; cum enim iusti plerumque ex Fide operentur, & habeant semper habitus infusos, seu gratiam adjuvantem paratam, operationes faciliè elicient supernaturales.

III.
Patres, dum peculiarem Dei influxum ad opera justorum meritoria semper requirunt, sententiam esse supernaturalem.

Dices secundò: Patres & Concilia, ut diximus, universim affirmant, omne opus bonum iusti esse meritorium gratiæ & gloriæ, ergo non sola opera supernaturalia hoc habent. Respondetur, Concilia & Patres sufficienter se explicare, quòd loquantur de solis actibus supernaturalibus, dum in primis ad omne opus meritorium requirunt gratiam excitantem: deinde exigunt ut sit opus factum in Deo: tandem ut omnia opera

meritoria à peculiari Dei influxu proveniant: sic enim peculiariter loquitur Concilium Tridentinum sess. 6. cap. 16. his verbis: *Cum enim ille ipse Christus Iesus tanquam caput in membra, & tanquam vitis in palmites, in ipsos iustificatos jugiter virtutem infuset, qua virtus bona eorum opera semper antecedit, & comitatur, & subsequitur, & sine qua nullo pacto Deo grata, & meritoria esse possent.* Ergo juxta Concilium nullum opus esse potest meritorium, nisi ab hoc peculiari Christi influxu procedat.

Urgebis: per illum influxum intelligi posse gratiam habitualem. Contrà primò: gratia habitualis non jugiter infunditur, si propriè loquamur, sed semel tantum datur, Concilium autem jugem quandam influxum, sanctas scilicet inspirationes, & gratias prevenientes à Deo perpetuò immittas requirit. Contrà secundò: dicit Concilium jugem hunc influxum omnia bona opera debere antecedere, quòd proprium est gratiæ prævenientis. Contrà tertio: Concilium docet jugem hunc influxum ad eum modum in opera bona provenire à Christo, quo caput influit in membra & vitis in palmites, quòd fit, spiritus quoddam novos vitales, vel nutrimentum perpetuò subministrando, quòd spiritualiter facit Christus, dum sanctas inspirationes tanquam spiritus quoddam vitales, ac spirituale nutrimentum jugiter nobis subministrat.

Dices tertio: omne opus malum est dignum poenâ, ergo omne opus bonum iusti similiter est dignum premio, seu gratiâ & gloriâ. Sed contrà, secundum omnes plura requiruntur ad bonum quàm ad malum, ad meritum quàm ad demeritum; sic enim Deus puram omissionem punit poenâ æternâ. Præterea actus indeliberati puniuntur in inferno semper, simul cum peccato mortali, & tamen nec omisso pura, nec actus indeliberatus secundum adversarios meretur gratiam aut gloriam.

Dices quartò: dignitatem personæ aliquid refundere in opera, utpote quæ semper sunt gratiora ratione personæ, à qua proveniunt; ergo opera etiam naturalia haurient inde aliquid dignitatis. Quòd magis urgere videtur in operibus Christi, quæ omnia valoris sunt simpliciter infiniti. Respondetur eandem formam diversas frequenter tribuere denominationes, nos autem ut constat ex dictis, fundamentum maximum habemus dicendi actum naturalem non esse capacem dignitatis respectu gratiæ & gloriæ. Ad summum ergo dignificari opus hujusmodi potest in ordine ad premium aliquod naturale, non quidem fortasse, illud exigendo sine promissione seu pacto, sed solum lato illo modo supra sectione tertiâ conclusione 3. explicato. Ad illud de operibus Christi ait P. Hurtado d. 65. de Incarnatione, nullum opus naturale Christi meruisse præmium supernaturale: unde etiam agens de operibus Christi asserit, omne opus illius, etiam naturale meruisse infinitum, seu infinita premia naturalia.

Licet ergo in Physicis res naturalis simul cum supernaturali possit producere effectum supernaturalem, hoc tamen non tenet in moralibus, in his quippe non valet à paritate rationis; sic enim in Physicis una res producta ab aliâ potest simul cum illâ ad effectum physicum concurrere, ut species cum intellectu vel oculo, quòd tamen, ut vidimus, non contingit in ordine ad meritum.

Dices quintò: gratia dignificat ipsum subjectum naturale, redditque gratum ac dignum gloriâ, quidam

IV.
Ostenditur per jugem hunc influxum Christi in omnia opera meritoria, non posse nullam gratiam habitualem.

V.
Licet omnis actus malus sit dignus poenâ, non tamen omnis actus bonus sit dignus premio.

VI.
Opus naturale, ex dignitate personæ dignificari potest ad majus premium naturale.

VII.
Hæc in re nulla est paritas inter res naturales & physicas.

VIII.

quidam ergo dignificare similiter poterit actum naturalem. Respondetur gratiam, cum sit qualitas, respicere connaturaliter aliquod subiectum, in quo subiectetur, & cui effectum suum formalem tribuat: cum ergo implicet substantia supernaturalis, ut supra ostensum est Disp. II. hunc effectum tribuere necessario debet subiecto naturali, alioqui ordinaretur ad effectum formalem impossibilem. Quod verò sit differentia inter subiectum naturale & actus naturales, in ordine ad recipiendam hanc denominationem, patet, quia subiecto etiam non utenti ratione, seu extra statum libertatis posito, ut puero recens nato, vel homini dormienti aut amenti, si infundatur, tribuit denominationem digni gloriâ, hæredis Cæli &c. cum nihilominus actui, sive naturali sive etiam supernaturali, extra statum libertatis elicitio, non tribuat denominationem meritorii, vel digni gratiâ aut gloriâ, ut apud omnes est in confesso. De hac conditione supernaturalitatis quædam addentur infra sect. 12. num. septimo. Multo plenius hæc quæstio discussa est supra, Disp. 13. sect. 10. II. & duodecima.

Gratia, cum sit accidens, petit inesse alicui subiecto, & illi effectum suum formalem tribuere.

Ratio cur gratia dignificet subiectum, non actum naturalem.

SECTIO NONA.

Quenam cadant sub meritum: Vbi peculiariter de primâ gloriâ.

I. Hoc solum isthic inquirendum superest circa meritum, alia namque conditiones, quæ ad meritum à nonnullis exiguntur, nullo modo ad illud sunt necessaria: quod enim volunt aliqui certam actus intentionem ad meritum præmii essentialis requiri, omnino falsum est, cum Scriptura & Concilia omnibus universim operibus, modo conditiones supra dictas habeant, præmium vitæ æternæ promittant, nullamque peculiarem ad hoc exigant actus intentionem. Quâ etiam de causâ falsa est opinio Bannez dicentis actum remissum, mereri quidem præmium vitæ æternæ, non tamen novum, seu gloriæ augmentum, sed ut gloriâ, ad quam jam habet jus, fiat novo titulo debita: quæ sententia latè impugnari solet 2. 2. cum de augmento charitatis, ubi iterum de ea redibit sermo.

Rejicitur opinio Bannez, circa meritum actus remissum.

II. Deinde, licet continuatio actus ad majus meritum conducat, cum per se loquendo, plus sit actum per diuturnum aliquod tempus continuare; ad meritum tamen simpliciter non est necessarium. Unde quantumvis brevi tempore quis actum aliquem cum conditionibus supra positis eliciat, etiam si per unicum tantum instans duret, actus ille erit meritorius; sic enim Angeli primo instanti quo creati sunt, convertentes se ad Deum meruerunt augmentum gratiæ juxta communem Theologorum sententiam, ergo ad meritum non requiritur aliqua actus continuatio.

III. Circa illa itaque, quæ sub meritum cadunt, certum imprimis est, bona opera, saltem supernaturalia, juxta dicta sect. præcedente, hominis justî esse condignè meritoria vitæ æternæ. Hoc sæpe insinuat in divinis literis: sic enim Matthæi 5. v. 12. ait Christus, Gaudete & exultate, quoniam merces vestra copiosa est in cælis. Ad Romanos item 2. v. 7. dicit Apostolus: Reddet unicuique secundum opera ejus (id est merita) iis quidem, qui secundum patientiam boni operis, gloriam & honorem.

R. P. Comptoni Theol. Scholast. Tom. I.

rem, & incorruptionem querunt, vitam æternam. Hoc etiam probat illud Jacobi I. v. 12. Beatus vir qui suffert tentationem: quoniam cum probatus fuerit accipiet coronam vitæ, quam repromisit Deus diligentibus se.

Secunda Conclusio: nullus sibi primam gratiam mereri potest, vel de condigno, vel de congruo, opera liquidem naturalia ad hoc non sufficiunt, ut supra contra Pelagianos, & Semipelagianos ostensum est; per opera verò supernaturalia id fieri non potest, cum principium meriti cadere nequeat sub meritum: non est tamen cur quis alteri mereri primam gratiam nequeat. De merito tamen primæ gratiæ fusè dicitur sect. sequente.

Tertia Conclusio: probabilius videtur peccatorem non mereri de condigno primam gloriam, sed solum de congruo per actum contritionis: de hoc enim eodem modo philosophandum est, sicut de gratiâ habituali diximus sectione sextâ; licet enim illo instanti quo actum contritionis elicit, habeat pro aliquo posteriori gratiam, actus tamen ab eâ non dignificatur in ordine ad hujusmodi præmium, cum tota libertas actus ante infusionem gratiæ habitualis transferat; meritum autem actus spectari debet secundum id quod habet prout egreditur à voluntate, ut diximus loco proximè citato.

Objicies: Concilium Tridentinum sess. 6. can. 32. affirmare videtur hominem simpliciter mereri primam gloriam; sic enim habet: Si quis dixerit ipsam justificatum bonis operibus, que ab eo per Dei gratiam, & Iesu Christi Meritum, ejus vivum membrum est, sunt, non verè mereri augmentum gratiæ, vitam æternam, & ipsius vitæ æternæ, si tamen in gratiâ discesserit, consecutionem, atque etiam gloriæ augmentum; anathema sit. Ubi consultò videtur Concilium non dixisse nostris operibus mereri nos gratiam, sed augmentum gratiæ, dixit tamen nos mereri vitam æternam & augmentum gloriæ, ergo significare videtur primam gloriam cadere sub meritum, non primam gratiam.

Dices: quivis gradus gloriæ est gloria, ergo ad verificanda verba Concilii sufficit quòd quemcumque gradum gloriæ mereatur, ad hoc ut simpliciter dicatur mereri gloriam. Contrâ: etiam quivis gradus gratiæ est gratia, & tamen secundum Concilium non meretur quis simpliciter gratiam, ergo. Dices secundò loqui ibi Concilium de merito de congruo. Contrâ, ergo & meretur primam gratiam habitualement, hanc enim per actum contritionis meretur de congruo, cum tamen non dicat Concilium mereri homines gratiam, sicut dicit de gloriâ, sed solum augmentum gratiæ.

Respondetur itaque, non loqui ibi Concilium de primo actu contritionis, sed de aliis justificationem subsequenteribus, cum opera illa vocet fructus justificationis, dicatque procedere à justificato, & vivo membro: per quemvis ergo actum ex iis, qui sequuntur post primum actum contritionis, meretur homo simpliciter gloriam, non tamen simpliciter gratiam, sed solum augmentum gratiæ; nullum enim gradum gratiæ de condigno mereri quis potest, nisi priùs habeat aliquem gradum gratiæ, ut supra ostendimus: at vero licet non haberet ullum gradum gloriæ posset nihilominus mereri aliquem illius gradum, cum gloria non sit de conceptu meriti, sicut gratia; quemadmodum etiam per secundum peccatum mortale ita meretur peccator damnationem æternam, ut si

IV. Nullus sibi mereri potest primam gratiam.

V. Peccator per actum Contritionis non meretur primam gloriam de condigno, sed tantum de congruo.

VI. Dices: Exmereri primam gloriam; sic enim habet: Si quis dixerit ipsam justificatum bonis operibus, que ab eo per Dei gratiam, & Iesu Christi Meritum, ejus vivum membrum est, sunt, non verè mereri augmentum gratiæ, vitam æternam, & ipsius vitæ æternæ, si tamen in gratiâ discesserit, consecutionem, atque etiam gloriæ augmentum; anathema sit. Ubi consultò videtur Concilium non dixisse nostris operibus mereri nos gratiam, sed augmentum gratiæ, dixit tamen nos mereri vitam æternam & augmentum gloriæ, ergo significare videtur primam gloriam cadere sub meritum, non primam gratiam.

VII. Nec satisfacit quis dicendo quemvis gradum gloriæ esse gloriam.

VIII. Resp. Non loqui ibi Concilium de primo actu contritionis.

Res d' contrario dicitur per peccatum mortale.